

prostorih. Ko sem si predstavljal vse one zlobne čase, videlo se mi je tako, kot da čujem rožlanje, šum i tek starih oboroženih vojakov.

Ko vse to ogledam, podava se brzo po stopnicah gori i memogredé mi dopoveduje oskrbnik, da je v nekih bukvaš bral (gotovo v Valvazorji), da so se tu naposled borili, ko je bila trdnjava že v sovražnikovih rokah. (Kon. prib.)

Politične stvari.

Naše razmere.

Ogledalo, v katerem naj Mladoslavenci ogledajo svoje početje.

Po svetu mnogocenjeni Česki časnik „Politik“ je prinesel v številki 240. „iz Slovenije 29. avgusta“ pod napisom „naše razmere“ dopis, kateri se blizo tako-le glasí po prevodu „Glasovem“:

„Bili smo nekdanj zedinjeno bratovsko ljudstvo. Kakor punčico svojega očesa varovali so naši voditelji narodni biser, in, če si tudi nismo priborili vidnih političkih vspehov, zabilježiti smo mogli vendar vsled složnega delovanja moralno ojačenje našega ljudstva. Po okrepjenji zavednosti rastle so nam moči in nade, in celó posamesni poboji, ne da bi bili v nas rodili obup, bili so nam v spodbudo, da smo si iskali novih sredstev za vpor.

Al, po noči prišel je sovražnik in posejal ljuško med pšenico. Prišel je (vulgarni) laži-liberalizem. Čeravno je postal sam sebi v posmeh, tako, da se že sramuje svojega imena, povzdiguje se pri nas na enkrat njegov prapor, in se pod njim bojuje boj proti vsemu, kar je ljudstvu sveto, in kar ono čisla in spoštuje. Storjen je nemir in vrnil se je razpor.

Kedo pri nas oni liberalizem posebno na debelo prodaja, to vemo vsi.

Nekteri mladi možje, pa ne da bi imeli za to potrebno politično, rečno in moralno sposobnost, zajahali so konja visoke politike, oziroma agitovanja in intrige, češ, da so oni predboritelji za „svobodo“ in „napredek“ proti „črnim močem“, a v resnici za to, da si dušo hladijo ob zavidanih resničnih (realnih) zaslugah, ob moralni neomadeževanosti in duševni prednosti družih.

Da bi zgotovili konfuzijo (zmešnjavo), naredili so svojevlastno poseben, iz golih liberalnih fraz obstoječ navidezno národen program, s katerim letajo prav po šarlatansko po kmetih in nasprotnike tega početja pri malomislečih za sovražnike „omike“ in „svobode“ denuncujejo (ovajajo).

Na ta način sè silo pritirani (provocirani) prepir zastran programa ima nekako principno podlogo, ker nameravajo oni z novim programom nasproti pravemu narodnemu programu povzdigniti in proglasiti sovrašstvo proti cerkvi — za novo političko vero.

Ker pa ves zalog teh slovenskih „liberalcev“, kateri imajo o pravi nalogi časnikarstva komaj nekako predčutje, skoraj le v nekterih dobro glasečih se besedah (frazah) obstojí, poslužujejo se ti predboritelji za „omiko“ in „svobodo“ sploh, sosebnó pa nasproti odličnim rodoljubom, diktatornega in zaničljivega govorjenja, katerega je težko v družih listih najti. Celó telesne slabosti upotrebavajo za napadno orožje.

Vsemu se dela vpor samo zato, da se le vpirajo, zmešnjave delajo in izrazujejo osebne antipatije. Kar so izmislili najodličniši in razsvetljeni rodoljubi za blagor naroda, to postavljajo „mladi“ tje kot obče škodljivo. Ti patentirani rodoljubi, ki sami preskrbljujejo blagostanje domovini, ometavajo vsaki dan skoraj ves ko-

ristni in spoštovanja vredni duhovski stan z blatom, hujskajo en del ljudstva proti drugemu, stan proti stanu; oni napadajo vero narodovo ter izrekavajo javno, da so pripravljene vsak hip združiti se z ustavoverno stranko za borbo proti cerkvi.

Vsa sredstva, ki jih ponuja laži-liberalizem, tirajo oni na dan samo zato, da motijo naroda in ga odvrtačajo od svojih voditeljev. Sedaj jim podtikajo, da hočejo oživiti zopet desetino in tlako, sedaj jih predstavljajo kot nazadnjaške mračnjake in sebične izdajalce. Na kak neizgovorljiv način si oni z narodom igrajo, temu bodi v dokaz, da postavljajo vsem od izvirne prave stranke postavljenim kandidatom druge kandidate nasproti, iz sicer navadno le ničle, in tudi tam, kjer nimajo nikakega upanja, da zmagajo.

Za narod kot tak, kot celoto ni že davno nič mar našim neučakalcem; oni ga imajo le še za sredstvo, da bi svoje namene dosegli.

Vendar pa se ne more trditi, da bi bili ti ljudje sami mogli požar zanetiti na vseh štirih voglih Slovenije, ako ne bi jim bil pred pota gladil nemški liberalizem in jim dela olajšal, in ko ne bi drugi, od tuje strani, v ogenj pihali.

Vse, kar želi prevrata, kar nima jasnih pojmov, — vse, kar je političko nezrelo, vname se ob frazah, — vse, kar vidi v tem, da bi se narod ojačil, da bi se bremena ljudstvu zljajšala, da bi se utrdila pravica, spodobnost in red (vse, kar vidi v tem, pravimo), nevarnost za svoj način življenja in pridobivanja, — vse to teka in kriči in pomaga širiti „omiko“ in „svobodo“. Evo! taka je mladoslavenska liberalna kri pri nas, h kateri se šteje veliko taci, ki so narodu zagrizeni sovražniki!

Pravična jeza poštenih rodoljubov je splošna, in razkačenost v narodnem razdvojenem taboru prišla je do stopinje, da se je resno bati še hujega razpora.

Poravnava je nemogoča, pišejo od une strani; boj mora nehati z vničenjem ene ali druge stranke.“

„Prvega menjenja — piše Goriški „Glas“ smo tudi mi z razdirajočo liberalno vrtoglavnostjo je pogajanje nemogoče. Šla je konservativna stranka do skrajne meje zatajenja same sebe gledé jako resnega trenutka, in prišla je slednjič do prepričanja, da bi bilo vsako pomirjenje s takimi ljudmi le gnjilo pomirje.

Ali, prišel bo dan, da bo tirjal narod račun od tistih, kateri imajo odgovor dati za njegov moralni in materijalni razvoj!“

Slovensko slovstvo.

Iz družbe sv. Mohora.

Odbor družbin v 14. listu „Besednika“ razglašá sledeče vabilo: Da ustreza družbin odbor živi potrebi in od raznih strani ponovljeni želji, bil je v odborovi seji dne 26. avgusta enoglasno sprejet predlog: naj družba sv. Mohora že prihodnje leto izdá „Domačega zdravnika“, ako se posreči pridobiti sposobnega strokovnjaka, ki bi ob pravem času rokopolis dovršil. Bistveni pogoji so ti-le:

1. Namen „domačega zdravnika“ bi bil, dajati dietične navode, kako se ravnati v početkih bolezni, predno dojde zdravnik. Nikakor ne bi pa knjiga razkladala ozdravljanja bolezni brez pomoči zdravnikove po mažaskem potu. Omejila bi se na dietiko v boleznih, katero, dasiravno je prva podlaga zdravljenju, ljudje zlasti na kmetih vedno še najbolje zanemarjajo. „Domači zdravnik“ bi podučeval, kaj storiti pri naglih boleznih, dalje pri kugah, pri raznovrstnih nesrečah, na pr. utopljenja, zmrznjenja, pri ožganih, obešenih itd. — 2.